

Andrzej Zieliński

TĘŻEC W POLSCE W 2008 ROKU

TETANUS IN POLAND IN 2008

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

Liczba zachorowań na tężec w Polsce pozostaje niska. W 2008 r. zgłoszono 14 zachorowań (10 u kobiet i 4 u mężczyzn). Wszystkie zachorowania wystąpiły u osób w wieku 60 lat lub więcej. Odnotowano 7 zgonów. W 12 przypadkach stan zaszczepienia był nieznan. Pozostali dwaj pacjenci byli niezaszczepieni. Tylko w 3 przypadkach podano anatoksynę po zranieniu. Dane epidemiologiczne wskazują na skuteczność programu szczepień w młodszych grupach wieku, ale jednocześnie wynika z nich konieczność zarówno promocji szczepień profilaktycznych, jak i poekspozycyjnej profilaktyki u osób w starszych grupach wieku zarówno w obszarach wiejskich, jak i miejskich. Od 1984 r. nie odnotowano w Polsce przypadków tężca noworodków.

Słowa kluczowe: tężec, zachorowalność, nadzór epidemiologiczny, Polska, 2008 r.

W 2008 r. zarejestrowano 14 zachorowań na tężec (tab. I). Zachorowania zgłoszono z ośmiu województw: w województwie małopolskim zarejestrowano 5 przypadków, w śląskim 3, zaś w dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubelskim, łódzkim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim po jednym. Z pozostałych województw nie było zgłoszeń. Zapadalność na 100 000 wyniosła w skali kraju 0,04/100 000 mieszkańców.

Wszystkie zachorowania wystąpiły u osób powyżej 59 roku życia. U osób z rozpoznaniem zachorowaniem na tężec odnotowano 7 zgonów co odpowiada ogólnej śmiertelności 50%.

Wśród kobiet stwierdzono 10 zachorowań, w tym 6 zgonów. Wśród mężczyzn były 4 zachorowania i 1 zgon (tab. II).

Wśród ludności miejskiej wystąpiło 6, a wśród ludności wiejskiej 8 zachorowań (tab. III).

W 12 przypadkach nie podano informacji o stanie zaszczepienia chorych. Dwóch chorych nie było zaszczepionych. Anatoksynę tężcową podano w 3 przypadkach, a w pozostałych nie podjęto profilaktyki po zranieniu.

ABSTRACT

Number of cases of tetanus in Poland remains low. In 2008, 14 cases of tetanus (10 women and 4 men) were reported in Poland. All those cases were among people of age 60 or more. 7 deaths were reported. In 12 cases vaccination status was unknown. In 2 cases patients were unvaccinated. Post exposure antitoxin was applied only in 3 cases. The data show effectiveness of vaccination program in younger age groups, but they also show need for promotion of post exposure prophylaxis, especially among older people both in rural and in urban areas. No case of neonatal tetanus was noted in Poland since 1984.

Key words: tetanus, incidence, surveillance. Poland, 2008

Tabela I. Tężec w Polsce w latach 2007 - 2008. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wg województw

Table I. Tetanus in Poland in 2007 - 2008. Number of cases and incidence per 100,000 population by voivodeship

Województwo	2007		2008	
	l.zach.	zapad.	l.zach.	zapad.
Polska	19	0,05	14	0,04
1. Dolnośląskie	-	-	1	0,03
2. Kujawsko-Pomorskie	-	-	1	0,05
3. Lubelskie	2	0,09	1	0,05
4. Lubuskie	-	-	-	-
5. Łódzkie	-	-	1	0,04
6. Małopolskie	3	0,09	5	0,15
7. Mazowieckie	3	0,06	-	-
8. Opolskie	-	-	-	-
9. Podkarpackie	-	-	-	-
10. Podlaskie	1	0,08	-	-
11. Pomorskie	-	-	-	-
12. Śląskie	3	0,06	3	0,06
13. Świętokrzyskie	1	0,08	1	0,08
14. Warmińsko-Mazurskie	2	0,14	-	-
15. Wielkopolskie	3	0,09	-	-
16. Zachodniopomorskie	1	0,06	1	0,06

Tabela II. Tężec w Polsce w roku 2008. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców oraz zgony wg płci i wieku
Table II. Tetanus in Poland in 2008. Number of cases, incidence per 100,000 and deaths by age and sex

Grupy wieku	Mężczyźni				Kobiety				Ogółem			
	l.zach.	zapad.	zgony	%	l.zach.	zapad.	zgony	%	l.zach.	zapad.	zgony	%
0-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40-49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
50-59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
60-69	1	0,07	-	-	3	0,17	1	33,3	4	0,12	1	25,0
70-79	2	0,20	1	50,0	2	0,13	2	100,0	4	0,16	3	75,0
80 i >	1	0,29	-	-	5	0,61	3	60,0	6	0,51	3	50,0
Ogółem	4	0,02	1	25,0	10	0,05	6	60,0	14	0,04	7	50,0

Tabela III. Tężec w Polsce w roku 2008. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wśród mężczyzn i kobiet w mieście i na wsi oraz zgony wg województw

Table III. Tetanus in Poland in 2008. Number of cases and incidence per 100,000 by sex in urban and rural population and deaths by voivodeship

Województwo	Mężczyźni		Kobiety		Miasto		Wieś		Zgony
	l.zach.	zapad.	l.zach.	zapad.	l.zach.	zapad.	l.zach.	zapad.	
Polska	4	0,02	10	0,05	6	0,03	8	0,05	7
1. Dolnośląskie	-	-	1	0,07	1	0,05	-	-	1
2. Kujawsko-Pomorskie	1	0,10	-	-	-	-	1	0,12	-
3. Lubelskie	-	-	1	0,09	-	-	1	0,09	-
4. Lubuskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Łódzkie	1	0,08	-	-	1	0,06	-	-	-
6. Małopolskie	1	0,06	4	0,24	2	0,12	3	0,18	3
7. Mazowieckie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Opolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Podkarpackie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. Podlaskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Pomorskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Śląskie	1	0,04	2	0,08	-	-	3	0,30	2
13. Świętokrzyskie	-	-	1	0,15	1	0,17	-	-	-
14. Warmińsko-Mazurskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15. Wielkopolskie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Zachodniopomorskie	-	-	1	0,11	1	0,09	-	-	1

Jako wrota zakażenia w 5 przypadkach podano skaleczenie powierzchowne (otarcie), w 2 ranę kłutą, w 3 ranę tłuczoną, w jednym ranę szarpaną, w 2 martwicę kończyn dolnych, a w jednym wrota zakażenia były nieznanne. W lipcu, sierpniu i wrześniu miało miejsce ogółem 8 zakażeń, w styczniu 2 zakażenia, a w kwietniu czerwcju, listopadzie i grudniu po jednym.

Okres wylegania choroby wynosił: do 7 dni w 7 przypadkach, od 8 do 14 dni w 2 przypadkach, od 15 do 21 dni w jednym przypadku. U 4 chorych nie ustalono okresu wylegania choroby.

Tężec podobnie jak w poprzednich latach pozostaje chorobą o bardzo niskiej zapadalności, jednak o

wysokiej śmiertelności, zwłaszcza u osób w wieku 60 i więcej lat. Podstawową przyczyną zachorowań jest niedopełnianie obowiązku szczepień, co szczególnie u osób pracujących w rolnictwie, stwarza zagrożenie zachorowaniem w przypadku zanieczyszczenia miejsca zranienia.

Otrzymano: 22.02.2010 r.

Zaakceptowano do druku: 2.03.2010 r.

Adres do korespondencji:

Prof. dr hab. Andrzej Zieliński

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia

Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny

ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

tel. 22 54 21 204